

De Gaulle: marit d'Yvonne, amant de França

Amb l'article sobre la vida de Charles de Gaulle, comencem la sèrie "la vida privada dels personatges del segle" que ens acostarà alguns protagonistes de la centúria que s'acaba durant tot el mes d'agost.

Mossèn Baheux, el rector de Calais que els va casar el 7 d'abril de 1921, no acabava de creure-s'ho: la núvia descendia d'un papa! I quin papa! Juli III, també anomenat Giovanni Maria del Monte, elegit el 8 de febrer de 1550 en la que feia 71 votacions, gràcies, finalment, a un compromís entre els cardenals fidels al rei de França i els seus adversaris, comandats per Carles V. Un personatge que va designar secretari d'estat (l'equivalent a primer ministre) el seu propi germà, el qual acabaria a la presó la seua vida criminal. Un prelat que també va reformar l'església i reduí les despeses de la seua cort, tot i agradar-li les festes, la caça, els banquets... i les dones.

Una d'elles li va donar una filla, que es casà amb un Caffieri. Aquest tindria un nét escultor que arribaria a França atret per Mazarino, i seria l'avantpassat d'una senyoreta que es casaria, poc abans de la Revolució, amb un burgès de Calais anomenat Jacques Leveux.

Us estalviarem tota la genealogia que condueix a Yvonne Vindroux, la núvia del 7 d'abril de 1921. La bona qüestió és que aquell dia, al so d'una ària de Bach i de la tradicional marxa de Mendelssohn, el capità De Gaulle, de trenta anys, es casà amb la descendent d'un papa. Volia —així li ho va escriure a sa mare— fundar una família per a "poder donar als altres tota la felicitat que un home pot donar". Ell mateix havia viscut al si d'una família unida, sota l'autoritat d'un pare, Henri, el qual, com a professor als jesuïtes, havia tingut alumnes com ara Bernanos, el futur mariscal de Lattre de Tassigny, o el futur cardenal Gerlier. Un pare reialista, anomenat pels seus alumnes "el PDG" (el professor De Gaulle), que a poc a poc havia anat resignant-se a l'existència de la república, tot i que no va oblidar el seu avi Henri, empresonat sota el Terror, ni un tal Jean de Gaulle, combatent a Azincourt, on refusà rendir-se als anglesos, els quals, dolents prínceps, li acabaren confiscant tots els béns.

Charles De Gaulle no ho va dubtar massa: als catorze anys sabia que seria oficial, i als quinze anys ja es veia com a general, i desenvolupant un paper decisiu en una guerra que, el 1930, oposaria ben bé tot Europa a França sola. Els alemanys, òbviament els principals enemics, portarien tres exèrcits a través dels Vosges, i, a França –escrivia el jove Charles de Gaulle en un llarg text– “l’organització es duria a terme molt ràpidament. Al general De Gaulle el posarien al capdavant de 200.000 homes i 518 canons, i el general De Boisdeffre comandaria un exèrcit de 150.000 soldats i 510 canons”. Fa un temps espantós –som al febrer–, però els francesos combaten amb bravura. Sobretot, com per casualitat, els soldats del 43 regiment de Lille, on havia nascut, el 22 de novembre de 1890, l’autor d’aquesta acció.

La batalla és ferotge. Els francesos han de retirar-se, però retornen a l’assalt, sempre amb el 43 regiment a l’avantguarda. Escameses, ferits, i, finalment, “en un impuls suprem, els nostres petits soldats es llancen baioneta en mà. Quanta bellesa en la càrrega! Com bategaven els cors dins dels pits! Era la fi.”

Conegut com ‘el Conestable’.

Al cap de tres anys, retrobem l’autor d’aquestes línies entusiastes a Saint-Cyr. Hi va ser admès a la primera, tot i que el 119 d’entre 121 (hi havia 800 candidats). Com que no havia fet encara els dinou anys, hagué de començar fent vida d’home de tropa durant dotze mesos –era la regla de l’època. Trià el 33 regiment d’infanteria, a Arras, on va ser ascendit a caporal. Només a caporal. El seu capità s’explica: “Què voleu, que faça sergent un xic que només se sentiria al seu lloc si fóra conestable!” Un conestable era, llavors, El cap suprem de les forces armades després de Déu i del rei. El malnom li quedarà al jove De Gaulle, tot i que Saint-Cyr li n’afegiria d’altres, no sempre gaire inspirats, com “Doble-Metre” o “Espàrrec”, o fins i tot de malintencionats, com ara “Ximple

d’Altura”. Res no arriba a comoure’l, i, quan surt de l’escola el número 13 a la llista –una bona remuntada–, decideix retornar al 33 RI, el seu regiment, que ha canviat de coronel des que ell hi arribà com a alumne; al nou li diuen Philippe Pétain.

Un home ben plantat, aquest Pétain, de cabellera blanca quasi lluminosa i ulls blaus escrutadors. Un solter empedreït que, als 56 anys –no massa lluny de la jubilació (de la qual el salvarà la guerra)– es complau a repetir: “Estime dues coses per damunt de tot: l’amor i la infanteria”. L’amor, no era poca cosa: podrien testimo-

ARXIU

niar-ho una bona colla d’arrasines, i, també, de parisenques. Més endavant, es xiuxiuejarà que el coronel, quan a la primera ocasió saltava al tren de París per trobar-se amb les seues xicotes, hi retrobava de vegades el seu jove tinent. I François Mauriac va dir un dia a Jean Lacouture, biògraf del futur president de la República: “Dones, De Gaulle? Les mateixes que Pétain!”. L’acadèmic es referia “sens dubte a fonts solvents” –afegia Lacouture.

El jove De Gaulle, en qualsevol cas, no era certament insensible als encants femenins. El 1908 havia publicat, amb el pseudònim de Charles de Lugale, una novel·la curta titulada *Zalaïna*, el nom d’una “jove salvatge” de Nova Caledònia amb una bellesa tan atractiva i exòtica, que el seu heroi, un oficial de l’exèrcit colonial, hi sucumbia. Charles de Gaulle serà,

però, un marit modèlic una vegada casat amb Yvonne Vendroux.

Mentrestant, és clar, havia tingut lloc la guerra. Una primera ferida, al genoll, a l’agost de 1914 a Bèlgica. Una altra a la mà, a Argonne, al març de 1915. I una tercera, fregant-li la cuixa, pel març de 1916 davant Verdun. Aquesta ferida va donar peu a molts xafardejos, anys després, pel 1960, dels seus adversaris d’extrema dreta. L’acusaven, a partir de testimonis imprecisos, d’haver brandat la bandera blanca al final d’un combat esgotador i mortífer en el qual els alemanys havien atrapat la seua companyia enmig d’una tenalla –i se’n deduirà que aquest home de ferro, aquest personatge amb un caràcter altiu i sever, aquest valent davant la mort, podia estar subjecte a sobtades depressions, ràpidament superades. Quan la premsa dels anys 60 es féu ressò d’aquest rumor, De Gaulle es va accontentar d’arronsar les espatlles.

Presoner, ell! Escriu a la seua germana: “Pots imaginar-te la meua tristesa d’acabar així la campanya!” No és home, però, que es rendesca fàcilment. Cinc vegades, en dos anys, va tractar d’evadir-se. Una el van tornar a agafar després d’haver recorregut 200 quilòmetres a peu; una altra, després d’haver pujat una muralla de 6 metres enfilant-se per una escala de mà, abans de baixar, amb una corda, els 30 metres de l’altre costat; una altra encara, va esmunyir la seua llarga carcassa dins d’un cistell de roba bruta...

Restablerta la pau, i després d’una missió a Polònia, es casa, doncs, amb Yvonne Vendroux, filla d’un pastisser. Unes noces arranjades, com es deia a l’època. A l’oficial, ja condecorat amb la Legió d’Honor, i a la jove de Calais que passa l’hivern a París els organitzen una trobada –“completament fortuïta”, es deu pensar ella– a casa d’uns amics comuns. Visita al saló de tardor del Gran Palau. Ball de Saint-Cyr a l’hotel dels Reservoirs, a Versalles, on el capità, que sembla poc dotat per al tango o el *one step*, prefereix dedicar-se a la conversa amb els seus acompanyants. Una conversa

Imatge d’Yvonne Vendroux, dona de De Gaulle i descendent del papa Juli III. De Gaulle volia –així li ho va escriure a sa mare– fundar una família per a “poder donar als altres tota la felicitat que un home pot donar”.

De Gaulle amb la seua filla, Anna, nascuda l'1 de gener de 1928. Per ella, més endavant, interromprà cites importants.

A la dreta, cartell signat pel General de Gaulle durant la Segona Guerra Mundial. "A tots els francesos.

França ha perdut una batalla! Però no ha perdut la guerra!"

tal que la jove Yvonne declarà de cop i volta tres dies més tard: "Serà ell o ningú". Va ser ell, doncs. Després de la missa, l'àpat i l'esbós d'un vals (no n'hi havia hagut ni n'hi hauria cap altre per al nuvi), la partida a Itàlia.

Clàssic. Tot i que, sens dubte no hi hagué res de clàssic en aquesta vida. A l'Escola de guerra, De Gaulle no obté més que la qualificació de "prou bé", encara que els seus resultats, excepte en equitació, són més que honorables. Pétain, esdevingut mariscal, i que somnia de prendre'l com a secretari, com a "negre" en bon francès, hi intervé i arriba a parlar de "monstruós error judicial". La qualificació "bastant bé" esdevé "bé" i prou. Tothom prediu un futur brillant per a aquest militar, tan preocupat per la grandesa de l'exèrcit que, quan agafa el metro, compra bitllets de primera classe si va d'uniforme i s'accontenta amb els de segona si va de civil. El general Matter, cap de la infanteria, el descriu com a "futur generalíssim". El cap de l'estat major de Pétain no en diu menys. Amb Pétain, però, res ja no és com abans.

De Gaulle, acabat de nomenar comandant, s'assabenta que han encarregat a un coronel revisar el llibre que havia escrit per al seu mariscal-protector. En una carta ampul·losa, altiva i respectuosa

ahora, sol·licita que el seu treball siga públicament reconegut. I s'atreveix a afegir: "Si el món sencer sap quant val el mariscal Pétain en l'acció i la reflexió, els qui el coneixen saben que li repugna escriure". Fins a tal punt arriba la ràbia de l'interessat, que amenaça de llicenciar-lo o de passar-lo a la reserva, potser fins i tot "amb efectes retroactius".

Tant és. El comandant escriurà pel seu compte des d'aleshores.

La desgràcia el persegueix. La seua filla, Anna, nascuda l'1 de gener de 1928, és mongòlica. Per ella, més endavant, interromprà cites importants. Per veure-la i bressar-la a penes un instant, s'obligarà a fer llargs trajectes nocturns enmig de les maniobres del seu regiment. Per ella, els De Gaulle contractaran una tal senyoreta Pottel, que els seguirà fins Colombey. Per ella, inventarà una cançó ("Ou pa-

fills, fins i tot durant les jornades obscures i agitades de la França lliure. I preocupat, després, per l'educació del seu fill Felip.

Per ells va comprar, el 1934, davant un notari de Chaumont, un edifici de l'època de l'Imperi que s'havia anomenat La Brasserie perquè havia pertangut a una família de cervesers, i que els seus propietaris havien desbatejat per posar-lo a la venda amb el nom de La Boisserie. Una venda difícil. 50.000 francs. Una quantitat que no es troba a l'abast del nou coronel (es permet un vestit civil cada dos anys, i la seua dona compra en les rebaixes). Cop de sort: el propietari accepta una pensió vitalícia com a pagament i mor ofegat en la seua banyera dos anys més tard.

Un apartament sobre Hyde Park. Els De Gaulle estimaran aviat aquest edifici ingrati. Hi conviven sovint la família. Sopars on l'oficial, destinat a Metz i que ha esdevingut un teòric dels carros de combat, però poc escoltat, tot i la seua habilitat en la política de corredor, anima unes converses orientades sobretot cap a la filosofia, la història i la literatura: li agrada Barrés, Vauvenargues, Chateaubriand i els poetes del Nord, Verhaeren i Samain.

Es a La Boisserie on la guerra sorprèn la família De Gaulle l'1 de setembre de 1939. El coronel De Gaulle és nomenat comandant dels carros del 5è exèrcit, a Alsàcia: no es tracta de la gran unitat cuirassada amb què somniava, sinó més aviat d'un conglomerat de batallons dispersos. Mal senyal: torna a fumar. No es fa gaires il·lusions. A l'alcalde del seu municipi, André Marson, li respon malhumorat: "Podem resistir una mica, però, per a prendre l'ofensiva no estem preparats!"

No se'n podia dir menys. S'enrabia i escriu a Paul Reynaud: "Potser la guerra està perduda, però encara som a temps de guanyar-ne una altra!" Llavors li confien la formació d'una divisió cuirassada. Massa tard. El 10 de maig, els alemanys han desencadenat l'ofensiva fatal i final. Té el

chou pa-chou paya") amb el feliç poder de fer-la riure. Pensant en ella, Charles i Yvonne de Gaulle adquireixen, a crèdit, un terreny, on s'obrirà, el 1948, la fundació Anne de Gaulle. 1948: l'any de la mort d'Anna, a vint anys. Diu aleshores: "Ara, és com els altres". I s'assegura que va dir també: "Sense ella, potser no hauria fet tot el que he fet... M'ha fet comprendre tantes coses... M'ha donat tant de coratge!"

És un pare atent. Pacient. Comprensiu. Preocupat per la sort dels

ARXIU

temps just per emportar-se, a Montcornet, a Aisne, un dels escassos èxits tàctics d'aquesta campanya, d'ésser nomenat general de brigada a títol temporal, i després sots-secretari d'estat de Guerra. Entrarà en la història: Londres el crida el 18 de juny.

No és fàcil, la vida a Londres. De Gaulle s'instal·la inicialment en un xicotet apartament que dona a Hyde Park, on s'amunteguen un grapat de voluntaris. Entre ells, el director londinenc de la joieria Cartier, que s'ofereix a servir-li de xofer en els seus desplaçaments. Una bona notícia, amb tot, el 19 de juny: Yvonne de Gaulle telefona des del xicotet port de Falmouth per anunciar que ha aconseguit travessar el canal de la Mànega amb els seus fills, a bord d'una barca de pesca, una traïnya bretona. El general, llavors, es dirigeix vers els seus escassos companys i els diu: "La meua dona i els meus fills vénen de reforç."

Setmanes d'escassetat. A aquesta gent els falta de tot, i, d'entrada, diners. Londres prohibeix canviar francs. Un siria veterà de la Legió, quinze vegades ferit durant la Primera Guerra, li ofereix un diamant valorat en 100.000 lliures. Pel juliol, però, Churchill fa obrir un compte especial a nom del "General De Gaulle" que funciona fins 1943.

L'estiu és dur. El cap dels francesos lliures recorre Àfrica, on pateix el 1944 una crisi de paludisme, i l'Orient per aplegar territoris i voluntaris. La família s'ha dispersat. El primogènit s'ha enrolat, amb vint anys, en la marina. Yvonne de Gaulle i la petita Anna són al camp per a escapar dels bombardejos. Elisabeth, la filla menuda, prepara en una escola de

De Gaulle, en un restaurant de Londres amb el general Spears a la seua esquerra. Al principi de la II Guerra Mundial, el general s'instal·la a Londres.

X FESTIVAL INTERNACIONAL de MÚSICA de GANDIA

POLOU dels BORJA
4, 6, 9 i 13 d'AGOST de 1999

Dimecres 4 d'Agost:

GALA LÍRICA
Natalia Valli,
Ignacio Giner,
Francisco Hervás

Divendres 6 d'Agost:

Fòrum Simfonia
Orquestra
De Cracòvia

Dilluns 9 d'Agost:

Orquestra De
Cambra
Joaquín Rodrigo

Divendres 13 d'Agost:

Orquestra
Kamerart

Col·labora:

AJUNTAMENT
DE GANDIA

tano